

ОДЛУКА

Архивира:

ОПШТИНА МЕДВЕЂА
Бр. 237/05
08.05.2023. год
ОПШТИНА МЕДВЕЂА

На основу члана 41а. Став 3. Закона о заштити природе ("Службени гласник РС", број: 36/09, 88/10 и 91/10-исправка, 14/16, 95/18-други закон, 71/21), члана 32. ст.1. тачка 20. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ бр.129/2007, 83/2014-др. Закон, 101/2016-др. Закон, 47/2018 и 101/2021-др.Закон), члана 40. став 1. тачка 71. Статута општине Медвеђа ("Службени гласник града Лесковца", број 9/2019) и сагласности Министарства заштите животне средине Републике Србије, број 353-02-03671/2022-04 од 26.1.2023. године, Скупштина општине Медвеђа на седници одржаној 20. марта 2023. године, доноси

ОДЛУКУ

О проглашењу споменика природе „Мркоњски Вис“

Члан 1.

Подручје Мркоњски вис, као мања, делимично измењена, физички јасно изражена, препознатљива, репрезентативна геоморфолошка целина, са значајним биодиверзитетским обележјима и вредностима од научног, естетског, културног и образовног значаја, смештено на северним обронцима планине Гољак, у оквиру Јабланичког краја на територији општине Медвеђа, проглашава се заштићеним подручјем III категорије, односно заштићеним подручјем локалног значаја, као споменик природе „Мркоњски вис“ (у даљем тексту: Споменик природе)

Члан 2.

Споменик природе „Мркоњски вис“ ставља се под заштиту ради очувања основних обележја овог простора, као издвојена или периферна целина у оквиру Леског аденозитског масива, пирамидалне морфоструктуре, олиго-миоценог центра вулканизма, чији продукти су андезити, пирокластити и олигоцена вулканско-сендиментна; заштите природних и амбијеталних вредности великог броја реликтних врста биљака које представљају рефитијум, сложену реликтну вегетацију; мезофилне вегетације китњака и цера са грабићем, као и климатогена заједница шума цера, сладуна, грабића, мечје леске, букве, јавора и других врста; очување и репродуковање сложене реликтне вегетације; на CITES листи II налази се 7 врста које су забележене на Мркоњском вису (5 орхидеја, висибоба и циклама), забележено је 7 ендемита (*Dianthus pinifolius*, *Dianthus tenuiflorus*, *Trifolium dalmaticum*, *Iris reichenbachii*, *Crocus alexandri*, *Eryngium palmatum*, *Trifolium velenovskyi*) и 10 реликата; фауне птица од националног међународног значаја: црна рода (*Ciconia nigra*), грлица (*Streptopelia turtur*), осичар (*Pernis apivorus*), средњи детлић (*Dendrocopus medius*), сеоски детлић (*Dendrocopus syriacus*), црна жуна (*Dryocopus martius*), сиви соко (*Falco peregrinus*), руси сврчак (*Lanius collurio*), шумска шева (*Lullula arborea*), обична белогуза (*Oenanthe oenanthe*) и виноградарска стрнадица (*Emberiza hortulana*).

Подручје представља термофилно станиште и интересантан простор са аспекта херпетофауне. Подручје је изграђено од различитих литолошких чланова чија је старост дефинисана као прекамбријумска и кенозојска.

Члан 3.

Подручје Споменика природе се налази у јужној Србији на северним обронцима планине Гољак у оквиру Јабланичког краја на територији општине Медвеђа. Мркоњи вис је смештен у оквиру планинско-котлинске области јужне Србије и Јабланичког краја, који се као субрегија налази између Нишко-Лесковачке котлине и Јужноморавске удолине на истоку и Косовске котлине на западу, у оквиру слива реке Јабланице. Основну морфолошку целину Горње Јабланице чини планина Гољак, упоредничког правца са административном линијом према Аутономној покрајини Косово и Метохија и пространа планинска област разбијена речним долинама на северу према Мајдан планини и Радану.

Предео Мркоњског виси на западу и северу уоквирују долине Медевачке и Туларске реке, док је на југу изворишни део Мркоњске реке.

Члан 4.

Укупна површина СП „Мркоњски вис“ износи 144 h 63a 44m², налази се на територији општине Медвеђа и обухвата КО Мркоње, КО Туларе и КО Пороштица. На подручју Споменика природе „Мркоњски вис“, површина државног земљишта износи 11ha 19a 88m² односно 7,74% од укупне површине заштићеног подручја, док приватно земљиште заузима 133ha 43a 56 m² односно 92,26% од укупне површине заштићеног подручја.

Опис границе и графички приказ Споменика природе „Мркоњски вис“ дати су у Прилогу, који је одштампан уз ову Одлуку и чини њен саставни део.

Члан 5.

На подручју Споменика природе „Мркоњски вис“, утврђују се режими заштите II и III степена.

Режим заштите III степена обухвата површину од 127 h 22 a 51m² (88,09%) од чега је 61827 (4,85 %) у државној својини и 121 22 66 (95, 15%) у приватној својини.

Режим заштите II (другог) степена обухвата површину од 17 h 22 a 51 m² (11.91%) од чега је 5 01 61 (29,12%) у државној својини и 12 20 90 (70,88%) у приватној својини.

Члан 6.

У режиму II степена заштите према Закону о заштити природе могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, без последица по примарне вредности њихових природних станишта, популација, екосистема, обележја предела и објеката геонаслеђа, обављати традиционалне делатности и ограничено користити природне ресурсе на одржив и строго контролисан начин.

У оквиру установљеног режима заштите из става 1.овог члана спроводи се проактивна заштита заштићеног подручја и забрањују све радње и активности које угрожавају или мењају његова обележја и својства, односно примарне вредности заштићеног подручја а нарочито се **Забрањује:**

- извођење геолошких истраживања у циљу утврђивања квалитета и резерви минералних сировина;
- експлоатација металичних и неметаличних минералних сировина;
- изградња великих инфраструктурних објеката (ветропракови), као и објеката за масовни туризам (гондоле, ски стазе, ски лифтови), планинарских и алпинистичких објеката;
- чиста сеча;
- неконтролисано и непланско уништавање вегетације (уклањање појединачних здравих стабала);
- уклањање жбунасте вегетације током репродуктивног периода птица (15.марта-15.августа);
- изградња објеката за конвенционално гајење домаћих животиња и дивљачи.

Да би се заштитиле темељне вредности, осим ограничења прописаних одредбама Закона о заштити природе и Уредбом о режимима заштите, на простору режима II (другог) степена заштите прописују се и специфичне /додатне ограничавајуће мере.

Ограничавају се радови и активности на:

- реконструкцију и доградњу постојећих сеоских објеката за потребе локалног становништва или објеката за потребе управљача (информациони пунктови);
- газовање шумама и шумским земљиштем утврђеним у плановима и основама газдовања шумама којима обезбеђује одржавање постојећих и повећање површина под шумским екосистемима и побољшање њиховог састава, структуре и здравственог стања, очување разноврсности и изворности дрвећа, жбуња и осталих биљних и животињских врста у шумским састојинама;
- изградњу туристичке /планинарске инфраструктуре на мање, монтажне објекте који су примарно намењени презентацији природних вредности;
- туризам/планинарење мањег обима који за циљ има промоцију и презентацију природних вредности.

Члан 7.

У режиму III (трећег) степена – проактивна заштита, спроводи се на заштићеном подручју или његовом делу са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима, пределима и објектима геонаслеђа од научног и практичног значаја (члан 35.став 7. Закона о заштити природе).

У оквиру установљеног режима заштите из става 1.овог члана спроводи се проактивна заштита заштићеног подручја и забрањују све радње и активности које угрожавају или мењају његова обележја и својства, односно примарне вредности заштићеног подручја а нарочито се

Забрањује се:

- извођење геолошких истраживања у циљу утврђивања квалитета и резерви минералних сировина;
- експлоатација металичних и неметаличних минералних сировина;
- изградња индустријских, привредних, хидротехничких и викенд објеката;
- промена намене површина која није у складу са концептом коришћења простора и важећим планским актима;
- вршење земљаних, грађевинских, шумарских и других радова којима се могу нарушити естетске и амбијеталне вредности заштићеног простора, погоршати његове карактеристике и примарне вредности или угрозити биодиверзитет;
- индустријска и индивидуална експлоатација минералних сировина и отварање позајмишта, изузев строго контролосине експлоатације подземних и надземних вода за потребе водоснабдевања;
- депоновање комуналног, индустријског, опасног и другог отпада и отпадних материја;
- формирање сточног гробља;
- испуштање отпадних вода у земљиште;
- каптирање извора, захватање подземних и површинских вода и интервенције уколико се мења постојећи хидролошки режим воде;
- просецање нових саобраћајница и постављање електричних водова, уколико то није предвиђено важећим Просторним и Урбанистичким плановима;
- сакупљање заштићених врста изван прописаног периода и коришћењем техничких средстава која могу оштетити или уништити јединке, односно њихова станишта;
- крчење вегетације и обављање других радњи на местима и на начин који може изазвати појаву процеса ерозије, спирања земљишта или пожара;
- чиста сеча шуме и сече које нису у складу са основом газдовања шумама;
- ложење ван места посебно предвиђених за ту намену;
- брање, ломљење, кидање и ископавање биљних врста у природним састојинама;
- одстрел дивљих врста, изузев на посебне активности и ванредне ситуације у циљу спречавања ширења заразних и других болести дивљих врста или у научно-истраживачке сврхе, као и у случајевима штете причињене на приватној својини;
- постављање (укуцавање) табли и других обавештења на стаблима.

Ограничавају се радови и активности на:

- реконструкцију и доградњу постојећих сеоских објеката за потребе локалног становништва или објеката за потребе управљача (информациони пунктови);
- извођење хитних и неопходних санационих шумских радова након акцидентних ситуација приликом ветролома, ветроизвала, пожара, каламитета инсеката и слично;
- интервенције које битније не утичу на измену морфологије терена;
- кретање механизације по постојећој шумској влаци и са габаритом који неће оштећивати околна стабла ;
- одржавање шумске влаке;
- одржавање постојећих пешачких /планинарских стаза;
- изградњу туристичке/планинарске инфраструктуре на мање, привремене објекте који су примарно намењени презентацији природних вредности;
- туризам/планинарење мањег обима које за циљ има промоцију и презентацију природних вредности.

Члан 8.

Забране и ограничења прописана овом Одлуком не односе се на активности Војске Србије које се реализују за потребе одбране земље.

Члан 9.

Ограничења и забране на подручју на којем је одређен режим заштите II и III степена не односе се вршење геолошких истраживања и експлоатације минералних сировина која су одобрена и изводе се у складу са посебним прописима из области геолошких истраживања и рударства.

Члан 10.

Споменик природе поверава се на управљање ТО Медвеђа (у даљем тексту: Управљач), који испуњава законом прописане услове у погледу стручне, кадровске и организационе оспособљености за обављање послова заштите, унапређења, промовисања и одрживог развоја заштићеног подручја.

Члан 11.

Очување, унапређење, одрживо коришћење и приказивање природних и других вредности подручја Споменика природе спроводи се према плану управљања који доноси Управљач на период од 10 година (у даљем тексту : План управљања), са садржином и на начин прописан законом којим се уређује заштита природе.

План управљања, између осталог, садржи и превентивне мере заштите од пожара у складу са законом који уређује заштиту од пожара и прописима донетим на основу тог закона.

На План управљања сагласност даје орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове заштите животне средине, по претходно прибављеном мишљењу Завода за заштиту природе Србије.

План управљања Управљач ће донети и доставити органу јединице локалне самоуправе надлежном за послове заштите животне средине најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове одлуке.

Управљач је дужан да једном у три године анализира спровођење Плана управљања и остварене резултате и по потреби изврши његову ревизију.

План управљања остварује се годишњим програмима управљања, који садрже нарочито: сажет приказ природних и других вредности заштићеног подручја, циљеве заштите и одрживог коришћења, могућности и ограничења за њихово остваривање; детаљан приказ годишњих задатака на чувањ, одржавању, унапређењу, приказивању и одрживом коришћењу заштићеног подручја за потребе науке, образовања, рекреације и туризма и укупног социо-економског развоја; приказ конкретних послова на изради и доношењу управљачких докумената, првенствено Плана управљања, акта о унутрашњем реду и чуварској служби и акта

о накнади за коришћење заштићеног подручја, приказ задатака на обележавању заштићеног подручја, заснивању информационог система и противпожарној заштити; приказ субјеката и организационих и материјалних услова за извршења програма, висине и извора потребних финансијских средстава.

До доношења Плана управљања, Управљач ће послове заштите и развоја заштићеног подручја обављати према привременом програму управљања који ће донети у року од 30 дана од дана од дана ступања на снагу ове Одлуке, уз сагласност органа локалне самоуправе надлежног за послове заштите животне средине.

Извештај о остваривању годишњег програма за претходну годину и годишњи програм управљања за наредну годину, Управљач доставља надлежном органу до 15. децембра текуће године, а извештај остваривању Плана управљања, најкасније 60 дана пре истека периода за који је План управљања донет.

Члан 12.

Осим обавеза које има на основу закона којим се уређује заштита природе, Управљач је овлашћен и дужан нарочито да:

- донесе План управљања;
- изврши усаглашавање постојеће просторно-планске документације (Просторни план РС, шумске, водопривредне, ловне, риболовне и др.основе), с обзиром да је реч о заштићеном природном подручју;
- донесе програм управљања заштићеним подручјем;
- покрене израду програма развоја туризма, сточарства,образовања и других развојно образовних програма у границама заштићеног подручја;
- обезбеди одговарајућа новчана средства за реализацију планова;
- донесе акт о утврђивању висине накнаде за коришћење заштићеног подручја;
- организује службу надзора и контроле, ради ефикаснијег управљања;
- обележи границу Споменика природе и режима заштите;
- постави знакове и табле обавештења;
- успостави тесну сарадњу са локалним становништвом,локалном самоуправом, невладиним организацијама, привредним и ванпривредним организацијама и међународним организацијама ради покретања пројеката заштите и развоја а уз стручну помоћ Завода за заштиту природе Србије.

Управљач је дужан да у року од 60 дана од дана ступања на снагу ове одлуке, изврши упис делатности управљања заштићеним подручјем у складу са прописима којима се уређује класификација делатности и регистрација удружења.

Члан 13.

Управљач ће у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове одлуке, извршити идентификацију граница заштићеног подручја на терену и њихово обележавање на прописани начин.

Члан 14.

Управљач је дужан да обезбеди унутрашњи ред и чување заштићеног подручја у складу са правилником о унутрашњем реду и чуварској служби који доноси уз сагласност органа локалне самоуправе надлежног за послове заштите животне средине.

Актом из става 1. овог члана утврђују се правила за спровођење прописаних режима заштите, а нарочито: начин и услови понашања посетилаца, власника и корисника непокретности при кретању, боравку и обављању послова на заштићеном природном добру, места, површине и објекти у којима се ограничава кретање или забрањује и ограничава обављање одређених радњи, као и трајање тих мера;

Управљач је дужан да средства од накнада за коришћење заштићеног подручја користи за заштиту, развој и унапређење заштићеног подручја. Ова средства од накнада, Управљач је дужан да води на посебном рачуну.

Члан 15.

Финансирање заштићеног подручја обезбеђује се из:

- 1) средстава буџета јединице локалне самоуправе
- 2) средстава обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе;
- 3) накнада за коришћења заштићеног подручја;
- 4) прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем;
- 5) донација, поклона и помоћи;
- 6) других извора у складу са законом.

Члан 16.

Стручни надзор над спровођењем ове одлуке и аката на основу ове одлуке врши у складу са Законом, надлежна организација за заштиту природе (Завод за заштиту природе Србије).

Члан 17.

Планирање, уређење и коришћење простора који обухвата заштићено подручје мора бити у складу са овом Одлуком и Планом управљања.

Планови и програми и основе који обухватају заштићено подручје, а који су донети пре ступања на снагу ове одлуке, усагласиће се са одредбама ове одлуке у року од годину дана од дана ступања на снагу ове одлуке, односно приликом прве измене.

За све планове, програме и пројекте из ст.1и 2. овог члана прибављају се услови заштите природе од Министарства заштите животне средине Републике Србије, као и услови заштите животне средине од организационе јединице Општинске управе општине Медвеђа надлежне за заштиту животне средине.

Члан 18.

Планови уређења простора и други програми који обухватају заштићено подручје, усагласиће се са Просторним планом Републике Србије, Регионалним просторним планом Јужног поморавља, просторним плановима подручја посебне намене који обухватају заштићено подручје и планом управљања из члана 11. ове Одлуке

Члан 19.

Орган надлежан за заштиту животне средине Општинске управе општине Медвеђа дужан је да у року од 30 дана од дана доношења ове Одлуке исту достави Заводу за заштиту природе Републике Србије ради уписа у регистар заштићених природних добара и органу надлежном за катастар.

Члан 20.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу Града Лесковца“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ МЕДВЕЂА
06 Број: 06-17/2023/5 од 20. марта 2023. године

ПРЕДСЕДНИК,
Станко Милошевић, дипл. правник

